

VYHLÁSENIE VEREJNÉHO OCHRANCU PRÁV K REALIZÁCII PRÁVA NA SLOBODU PREJAVU

Bratislava 11. novembra 2025

Verejný ochranca práv Róbert Dobrovodský veľmi pozorne sledoval medializované zásahy výkonnej moci do slobody prejavu mladého človeka, a to najmä v kontexte blížiaceho sa Medzinárodného dňa študentstva a Dňa boja za slobodu a demokraciu.

Vo všeobecnosti, ani v tomto prípade, neposudzuje spôsob ani obsah toho, ako obyvatelia Slovenskej republiky využívajú svoje ústavné práva. Aj v tomto konkrétnom prípade zastáva prísne neutrálny postoj a neposudzuje zodpovednosť zúčastnených osôb za vyjadrenie názoru slovom, písmom alebo obrazom.

Budovanie povedomia o hraniciach uplatňovania základných práv a slobôd však považuje za jednu zo svojich kľúčových úloh, a preto poskytuje verejnosti nasledujúce vyhlásenie:

V Y H L Á S E N I E

verejného ochrancu práv k realizácii práva na slobodu prejavu

Sloboda zhromažďovania, združovania, prejavu či prístupu k informáciám sú pod ochranou verejného ochrancu práv

Opakovane, keď som v minulosti zaznamenal zásahy do občianskych a politických práv, napríklad práva na zhromažďovanie či práva na informácie, som apeloval na zdržanlivý prístup zákonodarnej a výkonnej moci.¹ Neuspokojil som sa len s apelom. Využil som aj právomoc obrátiť sa na Ústavný súd Slovenskej republiky, aby ten posúdil súlad

¹ Napríklad v prípade novely zákona o zhromažďovaní, novely zákona o slobodnom prístupe k informáciám, či zákona o združovaní občanov.

zákonného obmedzenia týchto práv. Nedávno som uspel s takým návrhom vo veci obmedzenia práva na informácie.²

Slobodu prejavu priniesol pád totality

Pripomínam, že sloboda prejavu je jednou z kľúčových slobôd, ktorú obyvateľom Slovenskej republiky priniesla zmena totalitného režimu na režim demokratický. Každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom alebo obrazom. Ústava Slovenskej republiky zároveň garantuje, že aj realizácia tohto práva nám nesmie byť na ujmu.³

Aj šokujúce či poburujúce prejavy požívajú ochranu

Zdôrazňujem, že aj Európsky súd pre ľudské práva dlhodobo a stabilne uvádza, že sloboda prejavu pokrýva nielen také prejavy, ktoré sú všeobecne prijímané alebo neutrálne, ale chráni aj prejavy ktoré šokujú, poburujú či dokonca môžu niekoho urážať. Bez ochrany plurality názorov, a to aj tých ktoré sú nekonformné, nie je možné budovať demokratickú spoločnosť.⁴

Kontroverznosť prejavu nevylučuje jeho ochranu

Súd tiež opakovane rozhodol, že existuje len malý priestor na obmedzenie slobody prejavu v dvoch oblastiach, a to v oblasti politického prejavu a záležitostí verejného záujmu. Preto sa vysoká úroveň ochrany slobody prejavu zvyčajne uplatní vtedy, ak sa prejav týka záležitosti verejného záujmu. Určitá miera kontroverznosti a potenciálna závažnosť určitých prejavov samé o sebe nevylučujú právo na vysokú úroveň ochrany, vzhľadom na existenciu záležitosti verejného záujmu.⁵ Zároveň však platí, že žiadne právo nie je absolútne a aj sloboda prejavu má svoje zákonné a ústavné limity.

Demonštrácia sily môže odrádzať od slobody prejavu

Výkonná moc musí veľmi detailne zvažovať akúkoľvek demonštráciu sily, napríklad v podobe verejného predvedenia na policajné oddelenie, či využitie prostriedkov trestného práva a pristúpiť k ich využitiu, len ak nie je možné dosiahnuť sledovaný cieľ inými, miernejšími prostriedkami.⁶ Akýkoľvek exces štátnej moci totiž môže mať na ostatných obyvateľov, ktorí by chceli využiť svoje ústavné právo na slobodu prejavu, odradzujúci účinok.

² <https://vop.gov.sk/rozhodnutie-ustavneho-sudu-potvrduje-dolezitost-prava-na-informacie-a-principu-transparentnosti/>

³ Ustanovenie čl. 12 ods. 4 Ústavy SR.

⁴ Rozhodnutia ESĽP vo veci Handyside v. the United Kingdom, 1976, § 49; Observer and Guardian v. the United Kingdom, 1991, § 59

⁵ Rozhodnutie ESĽP vo veci Morice v. Francúzsko [GC]

⁶ CASE OF FRISK AND JENSEN v. DENMARK, 19657/12, §77

Potrebná citlivosť pri mladých ľuďoch

Osobitne citlivá by mala byť výkonná moc v prípade mladých ľudí, ktorí sa ešte učia realizovať svoje občianske a politické práva a postupne hľadajú svoje miesto v občianskej spoločnosti. Nedávajme mladým ľuďom pociťovať to, že realizácia ich základných práv a slobôd im môže byť na ujmu. Ak budú mladí ľudia dospievať v obavách, že nemôžu kriticky prejsť svoj názor na správu vecí verejných, môžu rezignovať na upevňovanie Slovenskej republiky, ako právneho a demokratického štátu.